

กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลบ้านนา

PM : แนวทางการให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด

รหัส PM - NUR – 004

แก้ไขครั้งที่ : 02 วันที่บังคับใช้ 8/พฤษภาคม/2567

ผู้จัดทำ

(นางสุภาพ ศรธรรมลี)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

8 พฤษภาคม 2567

ผู้อนุมัติ

(นางสาวพรลภัส เชี่ยวชาญนิธิกิจ)

หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล

8 พฤษภาคม 2567

1 วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับเลือดและส่วนประกอบของเลือดถูกต้องตามแผนการรักษา

1.2 เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากการได้รับเลือดและส่วนประกอบของเลือด

2 นิยาม

การให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด หมายถึง กระบวนการให้เลือดและส่วนประกอบของเลือดแก่ผู้ป่วยทางหลอดเลือดดำทุกขั้นตอน

3 กระบวนการให้เลือดหรือส่วนประกอบของเลือด

3.1 การรับคำสั่งและการเตรียมเจาะเลือดเพื่อส่ง G/M

3.1.1 รับคำสั่งการรักษาอย่างถูกต้อง และลงนามลายมือชื่อรับทราบคำสั่งการรักษา ใน order sheet ให้บุคคลทั่วไปสามารถอ่านออกได้และบันทึกวัน/เวลา ที่รับทราบคำสั่งการรักษาหลังการลงนามลายมือชื่ออย่างชัดเจน

3.1.2 ตรวจสอบสติ๊กเกอร์กับแผ่นคำสั่งการรักษาของแพทย์ซ้ำทุกครั้งและติดบนภาชนะใส่สิ่งส่งตรวจ (Tube G/M)

3.1.3 แยก Tube G/M ของผู้ป่วยแต่ละรายออกจากกันก่อนทำการเก็บสิ่งส่งตรวจ

3.2 การเจาะเลือด

3.2.1 แจ้งให้ผู้ป่วยทราบคำสั่งการรักษาของแพทย์เรื่องการเจาะเลือดเพื่อส่ง G/M และให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด การเซ็นยินยอมรับเลือด ตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย

3.2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ป่วยโดยการระบุตัวผู้ป่วยที่จะเจาะเลือดให้ตรงกันอย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้

- กรณีผู้ป่วยรู้สึกตัวให้สอบถามชื่อ-สกุลของผู้ป่วยให้ตรงกับชื่อ-สกุลบนสติ๊กเกอร์ และตรวจสอบHNบนสติ๊กเกอร์กับป้ายข้อมือของผู้ป่วย
- กรณีผู้ป่วยไม่รู้สีกตัวให้ตรวจสอบ ชื่อ-สกุล และ HNบนสติ๊กเกอร์กับป้ายข้อมือของผู้ป่วยกับลักษณะเฉพาะของผู้ป่วยอย่างน้อย 2 ลักษณะขึ้นไป เช่น เพศ อายุ ลักษณะการเจ็บป่วยการวินิจฉัยโรคเป็นต้นห้ามใช้หมายเลขห้องหรือเตียงเป็นตัวบ่งชี้

3.2.3 หลังนำเลือดใส่ Tube G/M ให้ตรวจสอบชื่อ – สกุลของผู้ป่วยให้ตรงกันกับ TubeG/M ก่อนการนำส่ง Tube G/M พร้อมระบุชื่อ -สกุลของผู้ที่เจาะเลือดลงในใบขอเลือดให้อ่านออกอย่างชัดเจน

3.3 การปฏิบัติก่อนให้เลือด

- 3.3.1 เขียนใบขอเลือดโดยตรวจสอบกับแผนการรักษาของแพทย์ถึงชนิดและจำนวนที่ต้องการให้
- 3.3.2 เมื่อรับเลือดมาจากงานชันสูตรโรคให้เจ้าหน้าที่ 2 คนตรวจสอบความถูกต้องของถุงเลือด ใบคล้องเลือดและใบนำส่งเลือดให้ตรงกันทุกจุดรวมทั้งตรวจสอบวันหมดอายุของเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดเมื่อพบว่าไม่ตรงหรือมีความผิดปกติให้ประสานกับเจ้าหน้าที่งานชันสูตรโรคพร้อมทั้งนำเลือดของใบคล้องเลือดและใบนำส่งเลือดส่งคืนงานชันสูตรโรค
- 3.3.3 แจ้งให้ผู้ป่วยทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นขณะให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดและแจ้งให้เจ้าหน้าที่พยาบาลทราบทันทีหากมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้น
- 3.3.4 วัดสัญญาณชีพ (ชีพจรความดันโลหิตอุณหภูมิและอัตราการหายใจ) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนให้เลือดไม่เกิน60 นาที
- 3.3.5 ให้ Pre - medication ตามแผนการรักษาเช่น CPM, Lasix, Hydrocortisone เป็นต้น

3.4 ขั้นตอนการให้เลือด / ส่วนประกอบของเลือดปฏิบัติดังนี้

- 3.4.1 ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ป่วยโดยการระบุตัวผู้ป่วยให้ตรงกันอย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้
- กรณีผู้ป่วยรู้สึกตัวให้สอบถามชื่อ-สกุลของผู้ป่วยให้ตรงกับชื่อ-สกุลบนใบคล้องเลือดและตรวจสอบHN บนใบคล้องเลือดกับป้ายข้อมือของผู้ป่วย
 - กรณีผู้ป่วยไม่รู้สีกตัวให้ตรวจสอบชื่อ-สกุลและHN บนใบคล้องเลือดกับป้ายข้อมือของผู้ป่วยกับลักษณะเฉพาะของผู้ป่วยอย่างน้อย 2 ลักษณะขึ้นไปเช่นเพศอายุ ลักษณะการเจ็บป่วยการวินิจฉัยโรคเป็นต้นห้ามใช้หมายเลขห้องหรือเตียงเป็นตัวบ่งชี้
- 3.4.2 ก่อนให้เลือด ส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในกระบวนการบ่งชี้ผู้ป่วยโดยให้ผู้ป่วยอ่านชื่อ-สกุล ของตนเองที่ใบคล้องเลือด สอบถามกลุ่มเลือดของผู้ป่วยหากพบว่าไม่ตรงกันห้ามให้เลือดต้องทำการตรวจสอบกลุ่มเลือดของผู้ป่วยซ้ำกับธนาคารเลือด
- 3.4.3 ปรับอัตราการหยดของเลือดตามแผนการรักษาหรือตามข้อบ่งชี้ของการให้เลือด/ส่วนประกอบของเลือดแต่ละชนิด

3.5 การติดตามเฝ้าระวัง

- 3.5.1 หลังให้เลือดแต่ละถุง 15 นาทีให้วัดสัญญาณชีพ (วัดอุณหภูมิซีพจรอัตราการหายใจและความดันโลหิต)และอาการผิดปกติของผู้ป่วยเช่นเหนื่อยหอบมีไข้หนาวสั่นผื่นคันแน่นหน้าอกปวดหลังหากพบสัญญาณชีพเปลี่ยนแปลงและ/หรือมีอาการผิดปกติให้หยุดให้เลือดแล้วรายงานแพทย์
- 3.5.2 ตรวจสอบการไหลของเลือดเป็นระยะเพื่อให้การให้เลือดได้ตามแผนการรักษาและเวลาที่กำหนด
- 3.5.3 สังเกตอย่างใกล้ชิดและถี่ขึ้นในกรณีเช่นผู้ป่วยได้รับเลือดที่รวดเร็วหรือผู้ป่วยที่ไม่สามารถบอกอาการผิดปกติได้หรือผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว
- 3.5.4 ทำการบันทึกการให้เลือด / ส่วนประกอบของเลือดชนิดจำนวนวันที่ให้และอาการของผู้ป่วยหลังการให้เลือดในบันทึกทางการแพทย์

3.6 การปฏิบัติเมื่อผู้ป่วยมีปฏิกิริยาภายหลังการรับเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดการให้เลือดผิด

- 3.6.1 หยุดให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดทันทีพร้อมกับบันทึกจำนวนเลือดที่ให้ผู้ป่วย
- 3.6.2 สังเกตและประเมินผู้ป่วยวัดสัญญาณชีพ (ซีพจรความดันโลหิตอุณหภูมิและอัตราการหายใจ)
- 3.6.3 รายงานแพทย์เจ้าของไข้/ แพทย์เวรให้สารน้ำและยาตามแผนการรักษา
- 3.6.4 โทรศัพท์แจ้งจนท.งานชันสูตรโรคทราบบันทึกรายละเอียดของอาการผู้ป่วยในใบคล้องเลือดและใบนำส่งตรวจการเกิดปฏิกิริยาจากการรับเลือดเจาะเลือดผู้ป่วย 2 หลอด (Blood clot , CBC) พร้อมทั้งถุงเลือดและชุดให้เลือดนำส่งไปยังงานชันสูตรโรค
- 3.6.5 บันทึกทางการแพทย์และติดตามรายงานการตรวจการเกิดปฏิกิริยาจากการรับเลือดจากงานชันสูตรโรค ภายใน 6 ชั่วโมง

4. ข้อเสนอแนะในการให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด

- 4.1 ห้ามให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดร่วมกับสารละลายชนิดอื่นๆเช่น 5% D/W, Ringer solution เป็นต้นเพราะอาจทำให้เม็ดเลือดแดงบวมและแตกได้หรืออาจทำให้เกิดการเกาะกลุ่มกันของเลือด
- 4.2 ไม่ผสมยาชนิดใดๆลงไปในเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดเพราะยาอาจมีปฏิกิริยากับเลือดหรือสารกันเลือดแข็งตัวที่อยู่ในเลือดได้ในกรณีที่ผู้ป่วยต้องได้รับยาทางหลอดเลือดดำตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอควรแยกให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดต่างหากหรือถ้าจำเป็นใช้หลอดเลือดเดียวกันก่อนฉีดยาและหลังฉีดยาต้องใช้ 0.9% NSS ล้าง (flush) ก่อน
- 4.3 การให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดแต่ละถุงต้องไม่น้อยเกิน 4 ชั่วโมง
- 4.4 กรณีให้เลือด/ ส่วนประกอบของเลือดหลายถุงควรเปลี่ยนชุดให้เลือดใหม่
- 4.5 ตรวจสอบวันหมดอายุและลักษณะของเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดว่ามีสิ่งผิดปกติหรือไม่โดย
 - 4.5.1 ถ้ามีสีน้ำตาลหรือขุ่นหรือมีสีแดงม่วงคล้ายด่างทับทิมอาจมีการแตกของเม็ดเลือด
 - 4.5.2 มีฟองอากาศแสดงว่ามีแบคทีเรียอยู่หากเกิดกรณีดังกล่าวต้องรีบคืนห้องชันสูตรโรคทันที

4.6 ถ้าการให้เลือดไม่สามารถเริ่มต้นได้ภายใน 30 นาทีให้เก็บเลือดไว้ในตู้เย็น (อุณหภูมิให้ 2°C ถึง 6°C) โดยเก็บเลือดที่ชั้นล่างสุดของตู้เย็นควรใช้ตู้เย็นสำหรับเก็บส่วนประกอบโลหิตเท่านั้นทั้งนี้เพื่อลดการเปิดตู้ซึ่งจะมีผลต่อการรักษาอุณหภูมิถ้าหากไม่ได้ใช้เลือดภายใน 30 นาทีควรส่งเลือดคืนกลับไปยังห้องชันสูตรโรคเพื่อเก็บรักษาต่อไป

4.7 นำกระติกรับเลือดไปรับเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดจากงานชันสูตรโรคทุกครั้ง